

MAGYAR VÉR — OLÁH VÉR

MINDEN GONDOLKODÓ FŐ ELŐTT már régóta nyilvánvaló a trianoni béke tarthatatlansága. Ezt csak a kieroszakolt és most már megdőlt szerződések kedvezményezettjei nem akarták elismerni. Erre a törekvésre a legszebb példát szolgáltatja a vérvizsgálattal űzött; játék, melynek egyik klasszikus példája Popovici G., a kolozsvári orvosi egyetem tanárának legutóbb közzétett tanulmánya a romániai népekre vonatkozó vércsoportvizsgálatokról.

Tudvalevőleg az emberiségben több vércsoportot különböztetünk meg. Már 1899-ben Shattock, majd Landsteiner reájöttek arra, hogy bizonyos emberek vérsavója bizonyos más emberek vörös vértesteit összecsomósítja, vagy mint ők kifejezték, agglutinálja. Mégpedig az egyik csoport, melyet A-nak nevezünk, vérsavója a másik csoportnak, a B csoportnak a vértesteit csomósítja Össze, viszont a B csoportba tartozó emberek vérsavója az A csoportbeliek vörös vértesteivel teszi ugyanezt. Egy harmadik csoport embernek a vérét mind az A, mind a B csoportbeli emberek savója összecsomósítja és ezt ezért AB csoportnak mondjuk, e csoport savója azonban csomósító képességgel nem rendelkezik, mert hiányzik belőle a csomósító agglutinin. Végül megkülönböztetünk egy negyedik csoportot, az úgynevezett 0 (nulla) csoportot, melynek vértesteit egyik csoportnak a savója sem képes összecsomósítani, viszont amelynek a savója mindegyik csoport vörös vértesteit agglutinálja, mert megvan benne mindkét csoport specifikus agglutininja. A vércsoportok felfedezése gyakorlatilag a vérátömlesztésnél érvényesül, amennyiben csak olyan vörös vértestet lehet valakibe átömleszteni, amelyeket az illetőnek a vérsavója nem tud összecsomósítani. Vérátömlesztések előkészítése céljából végezett L. és H. Hirschfeld azután vércsoportmeghatározásokat a múlt világháború idején az antant sokfelől összeszedett szalonikii expedíciós seregében. Ezek alapján megállapították, hogy az általuk vizsgált különböző népcsoportokban az összes vércsoportok megvannak, de ezek eloszlása különböző. Egy bizonyos indexet, úgynevezett biokémiai vérindexet is alkottak, mely szerint az A+AB csoportbeliek gyakorisága osztva a B-f AB csoportbeliek gyakoriságával jellemezné az egyes csoportokat olyannyira, hogy kívándorlón népcsoportok még évszázadok múltán is megtartják a külső tényezőktől függetlenül őseik vércsoportindexét, amint azt Verzár és Weszecky a cigányokra nézve kimutatták.

A vérindex nyújtotta lehetőségek azután a vércsoportok tudományos kutatására serkentettek s az így megindult vizsgálatokból csakhamar kiderült, hogy aránylag a legtöbb A vércsoportbeli ember a Fríz-szigetek környékén él (Atlanti vagy európai vércentrum), míg a legtöbb B vércsoportbelit Peking környékén találták (Gondwáni vagy ázsiai vércentrum). További vizsgálatok arra a megállapításra vezettek, hogy az ausztráliaiaknál, valamint az indiánoknál alig van B vércsoport s a tiszta indiánok nagy része a 0 csoporthoz tartozik. Másrészt egészen eltérő népeknek volt azonos indexük, pl. bizonyos vizsgálatok szerint az araboknak, a japánoknak és oroszoknak (1.\$). Így azután nyilvánvaló lett, hogy a vérindex nem teljesen jellemzi az egyes népeket a vércsoportok szempontjából, főleg mert az egyik csoportot, a 0 csoportot nem tartalmazza s így a vércsoportok embertani felhasználása céljaira más alapot kellett keresni.

Ezt pedig az örökléstani vizsgálatok szolgáltatták. Bernstein ugyanis eldöntötte, hogy a vércsoportok öröklődése három egymástól független örökléskezdeménypárhoz van kötve. E párok tagjainak egyikét az apa, másikát az anya szolgáltatja. Már most 0 csoportú csak akkor lesz a gyermek, ha mindkét szülőjétől a 0 csoport kezdeményét örökölte. Amennyiben az egyik szülő A vagy B csoportbeli és a másik 0, akkor a gyermekben csak az A vagy a B csoport tulajdonság nyilvánul meg

(dominál), míg a 0 tulajdonság nem jut érvényre, mint örökléskezdemény azonban az utódokra átszármasztatható (lappangó vagy recesszív jelleg). Természetesen, ha mindkét szülőből A vagy B jeleget kap a gyermek, akkor csak A, illetve B vércsoportbeli lehet, míg ha az egyikből A, a másiktól B kezdeményt örökölt, vércsoportja AB lesz. Maguknak a vércsoport-kezdeményeknek a gyakoriságát most már az egyes vércsoportoknak a vizsgálatban talált, vagyis megnyilvánult számából számítással meg tudjuk határozni.

Ma már senki sem vonja kétségbe azt, hogy az emberiség emberfajtákra tagozódik, amely emberfajtákat az öröklődő jellegek egyes csoportjainak eltérése különböztet meg egymástól. Az egyes népek pedig aszerint térnek el, hogy milyen arányban vannak meg bennük az egyes fajták. Ha pedig a fajbélyeg öröklődik, akkor magától következik, hogy a fajmeghatározások szempontjából a vércsoportoknak csak az öröklődő kezdeményei (génjei) vehetők számításba s így függetlenül attól, hogy mily mértékben nyilvánulnak meg az egyes vércsoportok, csak az olyan meghatározások tehetnek különbséget az egyes emberfajták között, amelyek a fentemlített öröklési kezdemények gyakoriságát, vagyis az A csoporttulajdonság kezdeményét illetőleg az úgynevezett p , a B tulajdonságra nézve q és a 0 tulajdonságot illetőleg r nagyságát határozzák meg. Ez utóbbiak összege helyesen végrehajtott vizsgálat esetén azután, ha %-ban számolunk, 100-at kell, hogy adjon.

E meghatározások összehasonlításának megkönnyítésére Streng egy vérgenográfiának mondott módszert dolgozott ki, mellyel az egyes vércsoportkezdemények vagy gének gyakoriságát egyenlőszáru háromszögek átlóira felrajzolva, határozza meg a megvizsgált népek, illetve népcsoportok helyzetét. Ebben az ábrázolásban azután mindazok a népek, amelyeknél a vércsoportkezdemények előfordulási arányszáma megegyezik, egymás mellé kerülnek. Ez a szomszédság lehet a népek azonos fajösszetételének folyománya, de nem feltétlenül az, mert hisz különböző összetételű keverékekből is előállhat a vércsoportkezdemények ugyanolyan gyakorisága, tehát önnönmagában még ez sem döntő adat. Ez magától is értetődik, ha meggondoljuk azt, hogy a vércsoportok az ember öröklött tulajdonságaiból csak egy tulajdonságot jelentenek, márpedig az egyes emberfajták rendszerint több jellegben térnek el egymástól.

Ezek előrebocsátása után nézzük most már azt, hogy mit hoz ki Popovici, a kolozsvári orvosi egyetem tanára, a romániai népek vércsoportvizsgálatából?

Elsősorban így kesereg: „a románok ellenségei azon erőlködnek, hogy bebizonyítsák azt: a románok igazságtalanul terjeszkednek mai határukig“, különösen Erdélyben. Pedig szerinte Erdélyben a nem román elemeket a múlt uralmi rendszerek néha összefüggő tömbökben nem annyira telepítési politikával, mint inkább a románoknak nemzetiségüktől való megfosztásával létesítették. Sőt állítása szerint Balogh és Bordoc 70—80 éve közölt adatai is bizonyítják azt, hogy a mai Románia magyarjainak, a székelyeknek, sőt a mai Magyarország magyarjainak nagyrésze akkor román volt. „Ami a magyarokat illeti“, — úgymond tovább — „tudjuk, hogy Árpád kíséreinek leszármazói! kevéssel azután, hogy a magyar államot alapították, legnagyobb részben elveszték a külső és belső háborúkban.“ „A magyar nép túlnyomóan a magyaroktól birtokaikból kiforgatott idegenekből alakult ki. A magyar állam és nyelv fennállása a nagy tömegben felszívott románok, szlávok és germánok érdeme.“

Eme fejtegetések után, melyeket állítólag történelmi adatok támasztanak alá — ezek felsorolásával adós marad — Popovici rátér a vércsoportokra. Először a biokémiai vérindex alapján megállapítja, hogy a románok a vércsoportokat illetőleg a Balkán népeihez hasonlóak. Erdélyben több az A, mint a B csoportbeli. A magyarok, de különösen a székelyek jobban hasonlítanak ugyanazon vidék románjaihoz, mint a magyar Alföldön lakó honfitársaikhoz.

Ezután a vércsoportkezdeményeket veszi elő s erre vonatkozó eredményeket közöl részletek nélkül, ami persze az ellenőrzés lehetőségét kizárja.

Azt állítja, hogy az „európai“ sajátság, a *p* géngyakoriság sokkal jellemzőbb az erdélyi és az ókirályságbeli hegyvidéki románokra, míg a völgyekben és a síkságokban, valamint a határok felé csökken s ott a *g*, vagyis az „ázsiai“ tulajdonság növekedik. Ez utóbbi az oláhoknál általában véve kevés, míg Kolozsvár környékén a magyarokban is sok az „európai“ jelleg s ez a székelyeknél is így van, néhány zárt vidék kivételével, ahol sok a *q*. Ez a tény saját beismerése szerint magyar befolyásra vallana, de sokkal valószínűbb, hogy román forrásból, mégpedig Moldvából származik. Persze az utóbbi tétel bizonyítása épúgy hiányzik a dolgozatból, mint a fentebb említett történelmi adatok.

Az itt elmondott megállapításokat Popovici térképen is ábrázolja s ismét kiemeli, hogy a Románia hegyvidékein élő magyarság inkább hasonlít a románokhoz, mint a magyar Alföldön élő testvéreihez, de ez utóbbiak sem tarthatók valami speciális magyar fajhoz tartozónak, mivel a mai Magyarország a vércsoportok tekintetében hasonlít a románokhoz. Ennek az oka főleg a Dunán túl az, hogy az oláhok Magyarország területén éltek a magyarok bejövetele előtt, később elvesztették nyelvüket, de fajilag fennmaradtak. „Csak Szeged környékén, azaz a folyók összeömlésénél“, — folytatja — „ennél a nomád finn-ugorokat vonzó pontnál találni erősebb ázsiai hatásra, de román alapba ojtva“.

Ezután még képletek alapján is hangsúlyozza, hogy az erdélyi magyarok általában azonosak a románokkal, vagy nagyon közel vannak hozzájuk, „a magyarok közé érve Budapest elmagyarosodott szlávjait és germánjait is“. A Debrecen vidéki magyarok viszont megegyeznek az északkeleti határral szomszédos vidékek románjaival, Szeged környéke pedig a finn-ugorokhoz hasonlít.

A magyaroknak elintézése után most már a románok kapcsolatait emeli ki, amelyek szerinte az Alpok, a Rajnavidék, Skandinávia, Itália, Franciaország, Spanyolország, a Balkán és a Fekete-tenger, valamint Kis-Ázsia partvidéki lakosságával állanak fenn. A Streng-féle háromszögben is e népek között foglalnak helyet a románok. Az erdélyi magyarok is ugyanott vannak, mint a románok és ők is éppen úgy, mint a budapesti magyarok, távol vannak nagyalföldi (szegedi) testvéreiktől. E megállapítások után jönnek a végkövetkeztetések.

„A romániai magyarok általános szabály szerint elmagyarosított oláhok. Sőt még egyes székely szigetek és a Kolozsvár környéki magyarság eredete is kétséges. Európai alapjuk mindenestre román eredetű.“

Magán Magyarországon Budapest „elmagyarosodott lakosságának“ genográfiai eltérését ezután a főváros és a vidék közötti ellentéttel magyarázza, mert ez Magyarországon sokkal nagyobb, mint más országokban. „Az első az európai fajt és civilizációt reprezentálja, amelyik mindig idegen marad a magyar népesség számára, hozzá nem idomul, ellene örök lázadásban van. (Vesd össze: Ady, Móricz Zs. stb.)“

Ezután így folytatja: „épúgy a székelyek és az alföldi magyarok közti nagy faji különbség magyarázza meg, miért vonzódtak az előbbieket mindig a román vidékek felé, amelyhez közelebb érezték magukat fajilag is. A székelyek a magyarok között mindig különös életmódot és szellemet képviseltek, közelebb állván a miénkhez. Egy Szabó Dezső a magyar tömegben mindig elszigetelt marad, képtelen arra, hogy környezetéhez alkalmazkodjék s mindig arra vágyódik, hogy visszatérjen a román környezetbe“.

Ha elolvastuk mindazt a tücsköt-bogarát, amelyet Popovici cikkében összehordott s aminek semmi köze sincs a vércsoportokhoz, másrészt oly fantazmagóriák, mint az oláhoknak a svédekkel való vérokonsága, hogy még cáfolni sem érdemes, mert talán még ő maga sem hiszi el, csak azt kérdezzük, miért írják az efféle elmeműveket? S e kérdésünkre a választ a cikk

konklúziójában találjuk meg: „faji szempontból a magyaroknak semmi joga sincsen Erdélyre, egy esetleges határrevízió esetében inkább a románok követelhetnék fajtestvéreiket, akiket a magyarok felszívtak“.

Íme, kilóg a lóláb: ezért kell annyi erőszakot tenni a tudományos igazságon. Ha már most mérlegre akarjuk vetni e cikket, igen nehéz helyzetben vagyunk, mert Popovici térképein kívül semmi adatot sem közöl, s nagyrészt mások vizsgálataira hivatkozik.

Történelemhamisításai, Drágának a pannóniai oláhokra vonatkozó elmélete és az oláhok erdélyi prioritása a magyar és külföldi tudósok, így legújabbban a budapesti egyetem jeles tanárai, mint Tamás Lajosnak és Alföldi Andrásnak kutatásai alapján már kétségbevonhatatlanul megdőltek; a cikknek e részével nem kívánok foglalkozni. Móricz Zsigmond és Szabó Dezső is feleljenek maguk, míg Ady Endre valószínűleg csak a sirjában forgolódik Popovici állításaira. A vérvizsgálati kérdést azonban tegyük mérlegelés tárgyává.

Elsősorban mindaz, a mit a Hirschfeld-féle biokémiai indexhez fűz, nem állja meg a helyét, mivel az index tudományosan a fajrokonság megállapítására alkalmatlan, amint azt a bevezetésben kifejtettem. Ezt az álláspontot már 1927-ben kifejezte W. Scheidt, a hamburgi egyetem tanára, amikor „Die Rassenunterschiede des Blutes“ c. könyvében ezt mondta: a Hirschfeld által bevezetett biokémiai fajindexnek alkalmazását céltalannak tartom“. Ami pedig a vércsoportkezdemények előfordulási arányát illeti, Wellisch, akinek a vérgénekből képzett indexére Popovici úr többször hivatkozik, külön dolgozatban foglalkozik a magyarság véralkatával és megállapítja, hogy Magyarországon a falusi lakosságban 88% tisztavérű magyar található, a városi lakosságban azonban természetesen ennél kevesebb, de még abban is aránylag sok. Így tehát egy külföldi szakértő Popovicissal homlokegyenest ellenkező véleményen van s így a magyar vérvizsgálók bizonyítékait nem is kell felsorolnom.

Így azután a magyarok és románok vércsoport előfordulásbeli különségére nézve megint csak Wellischt idézem, aki szerint a három vércsoportkezdemény számaránya falusi magyaroknál $r:p:q$ sorrendben 5177:29.50:18.073, városi magyaroknál 58.27:28.46:13.27, míg a románoknál 62.58:26.72:10.70, ami tehát véleményem szerint különösen arra mutat, hogy a románoknál igen nagyszámú 0 vércsoportbeli ember található. Vagyis mind a falusi, mind a városi magyarság és az oláhok között éles eltérés található s így e számok is megdöntik mindazt, amit erre vonatkozólag a román tudós kieszelt.

Legérdekesebb, hogy Popovici az összes magyar vizsgálatok közül csupán egy szegedi tanulmányt emel ki s annak a nagy eltéréseit veszi fejtegetései alapjául, annak ellenére, hogy éppen ezt a vizsgálatot Bernstein, aki talán ért annyit a dologhoz, mint Popovici — hisz a vércsoportok öröklésteóriáját is ő állította fel — rossznak tartja, mivel a p , q és r összege annyira távol esik a 100-tól, hogy a vizsgáló feltétlenül technikai hibát követett el. (Zeitschrift f. ind. Abstammungs- und Vererbungslehre, 1930.) így tehát Popovici a legtösgyökeresebb magyart, aki minden magyartól való eltéréssel a többi magyarokban lévő oláh vért igazolja, olyan vizsgálat alapján határozta meg, amely technikai hibája miatt nem vehető számba.

De nézzük az erdélyi kérdést. A székelyek és az erdélyi magyarok vércsoportjaira vonatkozóan a saját és Manuila, valamint Rámneantu vizsgálataira hivatkozik. Vegyük először az utóbbit szemügyre. Ezek a vizsgálatok Csík, Háromszék, Udvarhely és Maros megye tiszta románoknak mondott 8, ma székelyeknek mondott 12 és „leginkább székely“ 9 községére terjednek.

Az első csoportban — tehát tisztán oláhnak mondott — szereplő községek között van Vasláb, amelynek az 1910. magyar népszámlálás szerint

940 lakosából 110, Mikóújfalú, melynek 1570 lakójából 1557, Zágon, hol 5131 lélek közül 2984 és Bércek, melyben 3267 emberből 2087 volt a magyar. Mind a 9 község 1910. évi 8909 oláh lakosára 9561 magyar esett s így a községek lakosságának jelentékeny része volt a magyar. Ha pedig ezeket a községeket Popovid vagy Rámneantu tiszta oláhnak számítja: akkor nem csoda, hogy ezek a „tisztá“ oláh községekhez az erdélyi magyarság vérstruktúrája bizonyos fokig közel áll, mert hisz magától értetődőleg a két nép vércsoport arányszámai között kell e községek vérvizsgálati eredményeinek állam.

A vizsgálat módszere egyébként is az volt, hogy a községekben megjelentek a kutatók és a hatósági emberek, vagyis a jegyző és a csendőr közbejöttével vizsgálták az embereket, akiknek persze maguknak kellett nyilatkozni arról, hogy székelyek-e vagy oláhok. Ehhez nem kell kommentár.

Már most, ha a csikmegyei községeket veszem, ahol olyanokat vizsgált Rámneanpi, amelyekben 1910-ben is alig élt magyar, akkor a vércsoportoknál szokásos statisztikai számításokat elvégezve, kiderül, hogy három vércsoport, vagyis AB, A és 0 csoport gyakorisága statisztikailag igazolhatóan eltér a székelyektől, s csak a B csoport előfordulási arányszámában van kisebb, statisztikailag reális eltérésként nem igazolható különbség, s így a számok objektív világosságánál megdől mindaz az állítás, amely a székelyek és az erdélyi oláhok vérrokonságát igazolni szeretné.

Az oláhnaknál a B csoportnak aránylag nagyobb száma igen valószínűen moldvai hatásra vezethető vissza, ahol igen sok kun és tatár oláhosodott el, amint azt boldogult Györffy István és Rásonyi Nagy László személynevek vizsgálatával kimutatták, s így a moldvai hatás éppen fordítva hatott, mint ahogy Popovici állította, vagyis a magyarokkal rokon népek eloláhosodása az oláhokba vitt be több q vércsoportkezdeményt. Ettől függetlenül azonban nem szorul bővebb fejtegetésre az, hogy ha egy lakosság a másiktól három vércsoport előfordulásában statisztikailag igazolhatóan eltér — akkor a két csoport vérstruktúrája nem azonos, még akkor sem, ha a negyedik csoportban az eltérés kisebb.

Ezután térjünk rá a Streng-féle térképre, amelyet ugyan nem Popovici közölt, hanem csak egyik tanítványa. Itt utána mértem a tetszetősen kiszínezett rajzon, ahol a székelyek az oláhok piros ellipszisének alján foglalnak helyet, mégpedig úgy, hogy alattuk csak a moldvai oláhok vannak. Köztük és a magyarok sárga ellipszise között vannak a marosmegyei magyarok. Ha azonban a két ellipszis között keresztben mérjük a távolságot, kiderül, hogy a magyarokhoz a székelyek mégis csak közelebb vannak, mint a tényleges oláhokhoz. A moldvaiak külön helyzete és az oláhnak minősített keverék lakosságú falvak közbülső helye természetes s így a Streng-féle háromszög sem bizonyítja azt, amit Popovici és tanítványai oly melegen óhajtának igazolni, sőt ha az ellipsziseket a tényleges távolságnak megfelelően rajzoljuk, éppen az ellenkezőjét mutatják.

Itt kell azonban azt is megemlítenem, hogy érdekes lenne, ha egyszer nemcsak Moldvából, hanem az ókirályság más részéből származó oláhok adatait látnék, de ezekkel eddig az összes oláh kutatók erősen adósak maradtak.

Csik megyében Rámneanpi 536 oláht és 3189 székelyt vizsgált meg. Az eredmény a következő (százalékban kifejezve):

	AB	A	B	0
Székely	10.72	49.04	15.74	24.49
Oláh	6.72	39.92	16.23	37.13
Különbség (D)	4.00	9.12	0.49	12.64
A különbség hibája (mD)...	1.21	2.44	1.71	2.22
$3 \times mD$	3.63	7.32	—	6.66

Két vizsgálati eredmény közötti különbség (D) statisztikailag csak akkor igazolt, ha « különbség a megfelelő képletek alapján számított hibaértéknek (®D) több mint háromszorosa. Ez a hiba (mD) az esetek számától függ és annál kisebb, minél több esetet vizsgáltunk. A székelyek és oláhok között, amint a fenti összeállítás mutatja, az AB, az A és a 0 vércsoportban a tényleges különbség nagyobb, mint a különbség kiszámított hibájának háromszorosa és így az statisztikailag igazolva van. Ezzel szemben a B csoport eltérése kisebb mint a vizsgálati hiba — s így az nem tekinthető tényleges különbségnek.

Ennyi talán elég is. Végezetül nézzük meg, hogy mit mondanak maguk az oláh szerzők a székely-oláh, illetve erdélyi magyar-oláh vérrokonságra vonatkozólag.

Popovici főleg tanítványának Rámneanpinak feljebb már említett vizsgálataira hivatkozott. Ez utóbbi egyik cikkében, ahol a székelyekre vonatkozólag nagyjából ugyanazt mondja, mint mestere, azt írja: a marosmegyei magyarok nagyjából a debreceni és délvidéki magyarokhoz hasonlítanak, de erősebb bennük az európai és gyöngébb az ázsiai, ami hatalmas román befolyást mutat, olyan románokét, akiket később elmagyarosítottak. Vizsgáljuk felül ezt és nézzük meg a vércsoportkezdemények arányát ($r:p:q$ sorrendben). Ez Maros megyében 52:55:31-35:16.097, Debrecenben pedig 55-68: 28.41:15:91, vagyis a B (ázsiai vér) egyforma, csak a 0 kevesebb az A javára s így az állításnak nincsen alapja. Egyébként vizsgálatok híján még az sincs bebizonyítva, hogy a regáti oláhságnak tényleg aránylag nagy része az A, vagyis európai jelleg hordozója. Mindenesetre azonban Rámneautunak az a megállapítása, hogy a marosmegyei magyarok nagyjából a debreceni és délvidéki magyarokhoz hasonlítanak, már magában is megcáfolja Popovici állításait.

Most idézzük még Hirschfeld könyve nyomán Popovici és Manuilá vérvizsgálati eredményeinek összefoglalását, ami szerint a magyaroknak jellegzetes vérstruktúrájuk van. Az erdélyi oláhok vérstruktúrája megegyezik az egyéb balkáni népekkel. Egyes falvakban, hol ugyanazon a tájékon oláhok, magyarok vagy szászok laknak, nagy eltéréseket állapítottak meg. „Egyébként a romániai néptörzsek vércsoporteloszlása a megfelelő anyanépének megfelelő.“

De legyünk még pontosabbak és vegyük elő magának Popovicinak a cikket (*Revue Anthropologique*, 1925) „La première catégorie des recherches... montre des différences sérologiques plus spécialement établies pour les Roumains et les Hongrois de la Roumanie.“ „Les Hongrois de le Roumanie sont plus proches de leurs frères de Hongrie.“ („A vizsgálatok első csoportja jellegzetesebben megállapítható vérkülönbségekre mutat a románoknál és a romániai magyaroknál.“ „A romániai magyarok közelebb állnak magyarországi testvéreikhez.“)

Vagyis Popovici, aki nevét ekkor még Popoviciunak írta, régi tudományát a revízió közeledésének rémségére gyökeresen elfelejtette ...

Így tehát végeredményben mindaz, amit Popovici a magyar vér elapadásáról, az erdélyi magyaroknak és székelyeknek az oláhhokkal való vércsoportazonosságáról mondott, a vérvizsgálati elemzés, külföldi munkák és saját maga és más oláh szerzők régebbi állításai alapján nem felel meg a tudományos tényeknek s így az ezekhez fűzött következtetések is minden alapot nélkülöző légből kapott állítások. Sajnos, éppen ilyenféle „kutatások“, önkényes kombinálásokba futó vércsoport játék orvén indult meg a székelyek „visszarománosításának“ szörnyű mozgalma, mely testvéreinkre annyi keserűséget és gyötrelmet hozott.